

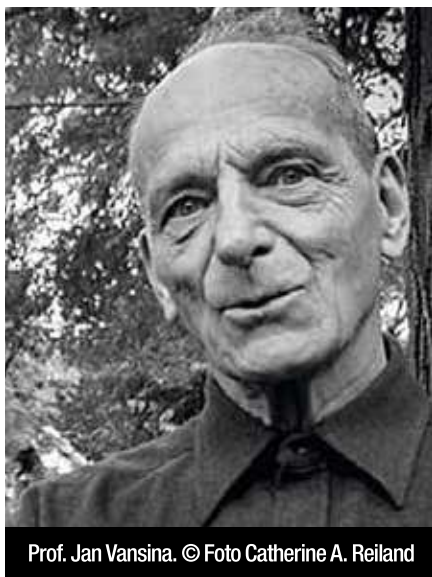

Wij herdenken Professor em. Jan Vansina

Zachtjes is professor emeritus Jan Vansina op 8 februari jl. voor eeuwig ingeslapen te Madison (USA) in de staat Wisconsin, in aanwezigheid van zijn echtgenote Claudine Herman en zijn zoon Bruno. Hij was geboren te Antwerpen in 1929 als zevende in een gezin van twaalf kinderen. Zijn vader was auteur en kunstschilder Dirk Vansina.

DOOR GUIDO BOSTEELS

Na het behalen van een licentie in de geschiedenis aan de KU Leuven in 1951, trad Jan Vansina als antropoloog in dienst van het Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek in Centraal Afrika (IWOCA-IRSAC). Na een korte aanvullende studie aan het University College in Londen vertrok hij eind 1952 naar het IWOCA-IRSAC-station in Iwiro (Kivu), waar hij speciaal de Kuba-cultuur is gaan bestuderen. Vervolgens kwam hij in Butare (voorheen Astrida) in Rwanda terecht, dat ook de plaats is waar hij in het huwelijk trad. In 1957 doceerde hij in de geschiedenis aan de Leuvense Universiteit (over de waarde van geschiedenis via mondelinge overlevering) en werd hij directeur van het IWOCA-IRSAC. In 1958 vinden we hem terug als hoogleraar in de Afrikaanse geschiedenis aan de Universiteit van Lovanium. In 1960 gaf hij gevolg aan een verzoek om te gaan doceren aan de prestigieuze Universiteit van Wisconsin (USA). In 1963 begaf hij zich naar Congo-Brazzaville om op verzoek van een Amerikaanse studiegroep onderzoek te

Prof. Jan Vansina. © Foto Catherine A. Reiland

doen naar de Tio-bevolking. In 1973 werd Jan Vansina tot professor aan de KU Leuven benoemd, maar ingevolge meningsverschillen over de inhoud van het studieprogramma verkoos hij toch liever terug te keren naar de Universiteit van Wisconsin, waar hij tot aan zijn emeritaat, in 1994, actief zou blijven. Dit nochtans niet zonder intussen als gastprofessor te zijn opgetreden in Frankfurt, Parijs en Leiden. Vanaf 1986 stond hij ook aan het hoofd van het African Studies Program in de UW-Madison.

Wij schreven wel dat de leeropdracht van Jan Vansina een einde nam in 1994, maar dat belette hem niet er ook nadien een drukke wetenschappelijke activiteit op na te houden.

Uiterst lezenswaard is de enthousiaste biografie, van de hand van zijn Amerikaanse vrienden en collega's, die te lezen valt op Internet.

De kern van Vansina's opvattingen ligt in zijn verzet tegen de mening dat men niet van geschiedenis kan spreken als er geen geschreven bronnen bestaan. Dit impliceert natuurlijk meteen het belang van mondelinge overlevering als bronmateriaal. Zijn uitmuntend studiewerk, aanvankelijk bij de Kuba en later ook in Rwanda, maakte hem al snel befaamd op wereldniveau als een van de grootste pioniers op het domein van de Afrikaanse geschiedenis.

Het is algemeen bekend dat professor Vansina geen goed oog had op het Belgisch koloniaal beleid. Uiteraard was dat zijn goed recht, dat niet te beknipt valt, net zomin als zulks de waarde aantast van de hoogwaardige wetenschappelijke erfenis die hij ons heeft nagelaten. ■